

KERTINĖ PARAŠTĖ

Mokslo ir kūrybos simpoziumo darbus užbaigus

Kas ketveri metai Amerikos bei Kanados lietuvių bendruomenės sujungia du didieji renginiai: Lietuvos tautinių šokių šventės ir Mokslo ir kūrybos simpoziumai. Ir vieni, ir antri dažniausiai vyksta Amerikos lietuvių sostinėje — Čikagoje. Šokių šventių ir MK simpoziumų rengimo komitetuose dalyvauja beveik tie patys asmenys. Į šokių šventes supilaukia du tūkstančiai žydinčio jaunimo, su vis dar tebežydinčiomis šokių mokytojomis. Į Mokslo ir kūrybos simpoziumus suskrenda šimtinė jau žilo plauko sulaukusių mokslininkų su nedideliu jaunųjų prieaugliu iš Lietuvos ir iš JAV bei viso Vakarų pasaulio. Šokių šventės iš dalyvių pareikalauja miklių kojų ir jaunatviškos dvasios. Mokslo ir kūrybos simpoziumų dalyviai sunėša ir dalinasi mokslo žiniomis, intelektu, įgyta patirtimi, sprendžiant ne vien profesines, bet savos tautos ir valstybės aktualijas ir interesus.

Tų mokslinių, profesinių, visuomeninių ir iš dalies valstybinių aktualijų svarstybose prabėgo keturios dienos Dešimtajame mokslo ir kūrybos simpoziume Jaunimo centre, Čikagoje. Ribotas laikas galbūt neleido patenkinti visų dalyvių poreikių, tačiau keturias dienas Jaunimo centras buvo kaip pajudintas skruzdėlynas.

Didelis mokslininkų būrys iš Lietuvos (apie 70 asmenų), su Švietimo ir mokslo ministru, viceministru, aukštųjų mokyklų rektorais, Mokslo tarybos pirmininku, Seimo švietimo komiteto pirmininku, daugeliu profesorių ir docentų šiam Mokslo ir kūrybos simpoziumui suteikė didelį svorį, patraukė visuomenės dėmesį, dalyvaujant taip pat ir gražiam būriui mūsų mokslininkų, visuomenininkų iš JAV, Kanados ir iš kitur. Sunkios pareigos teko šio simpoziumo mokslinės programos pirmininkui dr. Vytautui Naručiai, derinant programos punktus, norint patenkinti sekčių vadovus, spėjiojant apie dalyvių skaitį sesijose ir tam skiriant patalpas.

Bronius Juodelis
Zigmo Degučio nuotrauka

Nelengvi buvo ir Organizacinio komiteto ruošos darbai, trukę pusmetį. Tenka džiaugtis, kad Organizacinis komitetas buvo sudarytas iš patyrusių, kompetentingų ir pareigingų asmenų, ir visi gerai atliko savo ruošos ir simpoziumo eigos darbus, padedant nemažam būriui talkininkų parodose, prie registracijos, kavinėje ir kitur. Visiems priklausė didelė padėka.

Simpoziumo sėkmingai eigai padėjo ir patogios Jaunimo centro patalpos. Ypač svarbi buvo didžioji salė su scena (akademijai, koncertui, simpoziumo atidarymui, uždarymui, plenarinėms sesijoms). Čiurlionio galerija, su puikiai suruoštomis 1941 metų sukilimo ir Martyno Mažvydo knygos parodomis, bei kitos parodos apatinėje salėje sulaukė didelio lankytojų dėmesio. Kavinė atliko labai svarbų vaidmenį, per visas dienas valgiu aprūpinusi visus simpoziumo dalyvius. Čia sėkmingai darbavosi maitinimo komisija, vadovaujama Matildos Marčinkienės.

Simpoziumą pradedant dailės parodos atidarymu Lemont'e, tęsiant Padėkos dienos pietumis svečiams iš Lietuvos Jaunimo centre, parodų atidarymu Čiurlionio galerijoje ir susipažinimo pobūviu kavinėje, baigėsi pirmoji simpoziumo die-

Dešimtas Mokslo ir kūrybos simpoziumas Čikagoj

RAMUNĖ KUBILIŪTĖ

Dešimtas Mokslo ir kūrybos simpoziumas jau praėjo. Čikagos Jaunimo centras vėl apri- mo, paskaitininkai ir dalyviai grįžo į namus. Tiek įvairių išpu- džių ir vaizdų ateina į galvą, pagalvojus apie šį simpoziumą, kurio tema buvo "Mokslas ir kūryba — tautos ateitis". Ar rengėjai patenkinti savo pa- stangų vaisiumi? Ar paskaiti- ninkai patenkinti savo dalyva- vimu? Ar kiti dalyviai ir pro- gramų atlikėjai jaučiasi, kad buvo verta būti simpoziumo da- limi? Turbūt bus tiek nuomo- nių, kiek dalyvių. Nėra įmano- ma apčiuopti visų simpoziumo įvykių ir pasidalintų minčių, ypač kai neįmanoma išlaikyti visų paskaitų, dalyvauti visuose renginiuose. Maždaug šitoks vaizdas susidarė po dalyvavimo ketvirtadienio ir penktadienio simpoziumo programos rengi- niuose.

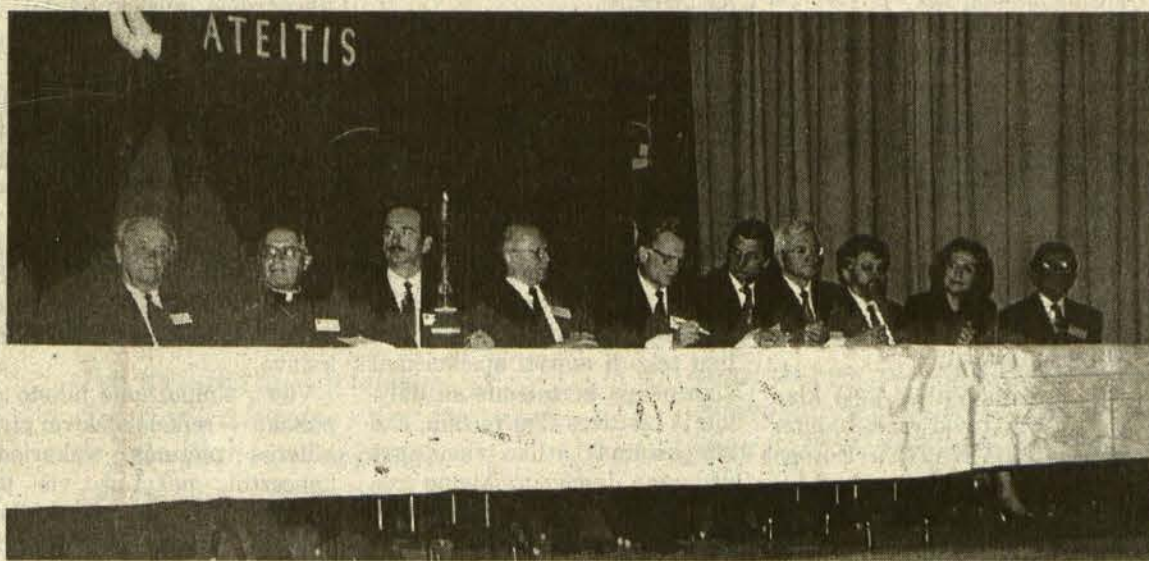
Aplamai

Dešimtas mokslo ir kūrybos simpoziumas vyko Čikagos Jaunimo centre lapkričio mėnesio 26 — 30 dienomis. Ten buvo visi renginiai ir paskaitos, išskyrus meno parodą, kuri vyko Pasaulio lietuvių centre ir pokylį, kuris vyko Lexington House salėje, ir religinės apeigos, kurios vyko bažnyčiose. Simpoziumą rengė JAV Lietuvių bendruo- menė, Pasaulio lietuvių gydy- tojų sąjunga, Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga ir Lituanistikos institutas. Sim- poziumo organizacinius darbus atliko Taryba JAV ir Lietuvoje, Organizacinis komitetas, Moks- linės programos komitetas, Spe- cialių programų rengėjai. Lie- tingas ir miglotas Čikagos oras neatbaidė dalyvių, nors kai ku- riais atvejais sulėtino atvykimo priemonės.

Na. Su iškilmingu simpoziumo atidarymu pradėta antroji die- na, gausi sesijomis, buvo už- baigta akademija, skirta pirma- jai lietuviškai knygai, ir aukšto- mo posėdis su simbolinės sim- poziumo liepsnos perdavimu busimojo 11-ojo simpoziumo rengėjams Lietuvoje. Kaip pavyko Dešimtas Mok- slo ir kūrybos simpoziumas, kaip jis lygintinas su buvusiais — sprendimai ir nuotauks pri- klauso ne rengėjams, bet daly- viams. Kokius išpuščius išsive- žė simpoziumo svečiai iš Lietu- vos? Gal išgirsime iš spaudos Lietuvoje. Po simpoziumo Lietu- vos mokslininkų grupei čia pa- silikus dar porai dienų, jiems buvo sudaryta speciali lanky- mų, susitikimų programa, su trečiadienio išlydėjimu į oro uostą, sugrįžtant į namus.

Keturios Mokslo ir kūrybos simpoziumo dienos prabėgo kaip keturios minutės. Rengė- jams jos paliko daug malonių bendrojo darbo prisiminimų. Dalyviams, neabejotinai, jos pa- liko daug naujų pažinčių, daug malonių pabėdavimų, daug neuzbaigtų diskusijų, kad jos tęstųsi ateinančiuose Mokslo ir kūrybos simpoziumuose šia- pus ir anapus Atlanto.

Bronius Juodelis
Organizacinio komiteto
pirmininkas

Dešimtojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo dalis prezidento per užbaigiamąją sesiją 1997 m. lapkričio 30 d. Jaunimo cen- tre, Čikagoje: Lietuvos švietimo ir mokslo ministras prof. Zigmantas Zinkevičius, vyskupas Paulius Baltakis, Lietuvos am- basadorius JAV Stasys Sakalauskas, Lietuvos Mokslo tarybos pirmininkas prof. Leonas Kadžiulis, Lietuvos Seimo švietimo komisijos pirmininkas dr. Zibartas Jackūnas, Lietuvos Muzikos akademijos rektorius prof. Juozas Antana- vičius, Vytauto Didžiojo universiteto rektorius prof. Vytautas Kaminskis, MK Lietuvoje tarybos pirmininko pavaduotojas prof. Kazimieras Pyragas, JAV LB pirmininkė Regina Narušienė ir X MKS Organizacinio komiteto pirmininkas Bronius Juodelis.

Kiek teko suprasti iš rengėjų pranešimų per susipažinimo va- karą ketvirtadienio vakare Jaunimo centro kavinėje, mokslininkų dalyvių iš Lietuvos ir ki- tur (daugiausia JAV) buvo ly- giai — po maždaug 75. Tad pro- gramoje turėjo dalyvauti maž- daug 150 mokslininkų. Kaip ir ankstyvesniuose simpoziumuo- se, kai kurie mokslininkai, ku- rie jau buvo įrašyti į programą, pranešė, kad negalės dalyvauti dėl vienokių ar kitokių priežas- čių. Šiaip dalyvių galėjo būti šiek tiek mažiau, negu anksty- vesniuose simpoziumuose, bet skaičius svyravo, žiūrint kokia diena ir kokia sesija.

Parodos

Penktadienį vakare Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje vyko 1941 metų sukilimo ir rezisten- cijos paroda. Tą patį vakarą an- trame kambaryje vyko Mažvydo paroda. Pilypas Narutis sudarė specialų leidinį paminėti pas-

Laisvės kovų paminklo Jauni- mo centro sodelyje. Po to, dar dvi plenarinės sesijos ir užda- romasis iškilmingas simpoziumo posėdis su simbolinės sim- poziumo liepsnos perdavimu busimojo 11-ojo simpoziumo rengėjams Lietuvoje.

Kaip pavyko Dešimtas Mok- slo ir kūrybos simpoziumas, kaip jis lygintinas su buvusiais — sprendimai ir nuotauks pri- klauso ne rengėjams, bet daly- viams. Kokius išpuščius išsive- žė simpoziumo svečiai iš Lietu- vos? Gal išgirsime iš spaudos Lietuvoje. Po simpoziumo Lietu- vos mokslininkų grupei čia pa- silikus dar porai dienų, jiems buvo sudaryta speciali lanky- mų, susitikimų programa, su trečiadienio išlydėjimu į oro uostą, sugrįžtant į namus.

Keturios Mokslo ir kūrybos simpoziumo dienos prabėgo kaip keturios minutės. Rengė- jams jos paliko daug malonių bendrojo darbo prisiminimų. Dalyviams, neabejotinai, jos pa- liko daug naujų pažinčių, daug malonių pabėdavimų, daug neuzbaigtų diskusijų, kad jos tęstųsi ateinančiuose Mokslo ir kūrybos simpoziumuose šia- pus ir anapus Atlanto.

kaitų ciklą "1941 m. birželio 23 d. sukilimas Lietuvos valstybei atstatyti". Įvade rašoma, kad "1941 m. sukilimo temai skiria- ma ypatinga reikšmė, nes iš to sukilimo išsivystė didžioji tau- tos rezistencija, kovojusi prieš okupantą per 50 metų." Buvo pakviesti dar gyvi likę Lietuvos Laikinosios Vyriausybės nariai, sukilimo organizatoriai ir suki- limo dalyviai.

Alė ir Vytautas Namikai iš- statė daugybę nuotraukų (ar jų kopijas) su žiniomis apie pa- vaizduotas žmones ir įvykius rezistencijos parodoje. Jonas Dai- nauskas atidarymo metu pri- minė istorinius įvykius, kurie paveikė tą svarbų rezistencijos laikotarpį. Mažvydo parodą or- ganizavo Jurgis ir Dalia Anysai, meno parodą Dalia Šlenienė.

Jaunimo centro koridoriuose buvo išstatyti Lietuvos archi- tektų naujų statybų ir restaura- vimo projektų brėžiniai bei nuo- traukos. Buvo įdomu matyti, kas šiuo metu projektuojama Lietuvoje: miestelių rotušių at- statymai, „betmeno“ (Batman) baro, bei kitos statybos.

Apatinėje salėje buvo išstatyti *Technikos žodžio* bei generolo Antano Gustaičio, Lietuvos avi- acijos pirmūno, prisiminimo pa- rodėlės. Antrąją išstatė Vytau- tas Peseckas.

Simpoziumas atidarytas

Susipažinimo vakaras vyko ketvirtadienį vakare Jaunimo centro kavinėje. Teko susipažinti su įvairių mokslinių įstaigų Lietuvoje atstovais. Penktadie- nį atidarymo apeigų metu kal- bėjo įvairūs rengimo komiteto atstovai bei prelegentai. Pasau- lio lietuvių bendruomenės pir- mininkas Vytautas Kamantas uždegė žiburį. Dešimtojo mok- slo ir kūrybos simpoziumo tary- bos Lietuvoje pirmininko pava- duotojas Kazimieras Pyragas priminė, kad šis simpoziumas jau ketvirtas kartu su Lietuva. Jis padėjo Amerikai už mok- slui derlingą žemę, ir linkėjo simpoziumui gyvybės eliksyro.

Sesijų žiupsneliai:
švietimas

Švietimo sekcija buvo gau- siausia paskaitomis. Tai kartais paveikė paskaitų eigą. Tačiau buvo galima išgirsti įdomių pa-

sisakymų. Prof. Juozas Vaitke- vičius dalyviams priminė, kad tarybiniai švietimo vadovėliai būdavo storiūs pasaulyje. Svarbiausia, tai prikrauti stu- dentus žiniomis. Pedagogika buvo politizuota, idealizuota, iš- dailinta. Tik 1965 m. atsirado pedagoginių darbų, kurie pa- brėžė mokinį (vaiką) — jo įsi- tikinimų ugdymą, savimonės žadinimą. Lietuvos pedagogai žiūrė į užsienio pedagogikos sroves. Prelegento manymu, tie susiskaldymai skiriasi — nuo teorijos iki praktikos. Šiomis dienomis reikia rūpintis apie šeimos ugdymą labiau, negu, kaip mokyklos auklėja vaikus.

Regina Kučienė apžvelgė JAV lituanistinį švietimą nuo Švie- timo tarybos įkūrimo 1959 m. Metų eigoje pasikeitė pageidavi- mai, parama, mokytojai. Nuo 1996 m. buvo padaryta sutartis su Lietuvos švietimo ir kultū- ros ministerija, kad Lietuvoje išleista pedagoginė medžiaga būtų čia atsiųsta. Pastaraisiais metais susirūpinta dėl gyvosios kalbos išlaikymo. Gramatikos svarba užjūrio lietuvių kalbos kursuose vis kontroversiška.

Žiupsneliai iš socialinių darbų sekcijos

Socialinių darbų ir demografi- jos sekcijoje sesuo Daiva Kuz- mickaitė apžvelgė Bažnyčios ro- lę ir apskritai sociologijos darbų išsivystymą. Lietuvoje Pranas Dovydaitis kalbėdavo apie sveiką kaimą ir patardavo, kad reikia rinktis ir žinoti, su kuo

eiti. Sociologijos pradininku Lietuvoje laikomas vysk. Jur- gis Matulaitis (1871 — 1927). Jis organizavo darbininkus, buvo praktikas, o ne teoretikas, na- šiačiams perleido savo namus. Jau 1906–07 metais vyskupas Matulaitis kėlė klausimą — ko- dėl lietuviai bėga į Ameriką?

Lietuvos integracija į Europą

Šioje sesijoje du prelegentai atkrito, tai liko vadovas prof. Vėjas Liulevičius, prof. Stasys Vanagūnas, ir daktarantas Da- rius Furmonavičius. Pirmieji du trėtysis yra studentas iš Lietuvos, kuris šiuo metu studijuoja Uni- versity of Nottingham, Didžiojo- je Britanijoje. Šios sesijos tema kartojosi ir kituose simpoziumo sesijų pasisakymuose, nes ji šiuo metu labai aktuali.

Vėjas Liulevičius kėlė klausi- mą — ką Lietuva gali duoti pa- sauliui? Taip pat pažymėjo, kad Lietuvai rūpi žinoti, į kurią Eu- ropą jinais stoja — ar į demokra- tišką, ar biurokratinę. Jo pada- lintame lape susumuota jo pa- skaitos eiga, pristatyti minimi terminai ir pateikta bibliografi- ja tolimesniams skaitymams.

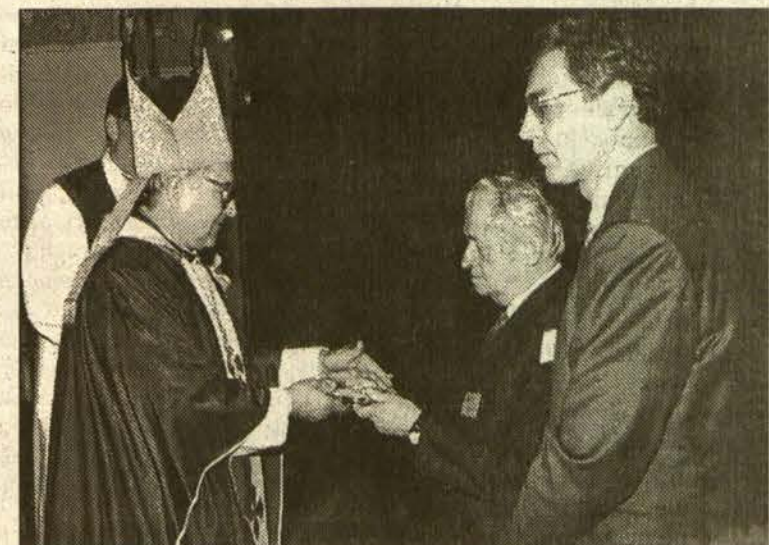
Stasys Vanagūnas priminė, ko demokratija pareikalauja, ko galima iš jos tikėtis: slapto bal- savimo, privataus ūkio, įstaty- mo ir vykdomosios valdžios. Valdymo tarnyba turi garantuo- ti gerus ryšius tarp valdininkų ir žmonių. Komunistų santvar- ka Lietuvoje negalėjo išugdyti atsakomybės, ir valdžios sluok- sniuose buvo dirbama be kon- kurencijos. Lietuvos žmonės dar ir dabar nepasitiki valdinin- kais, kuriems reikia atsikratyti seno paveldėjimo ir korupcijos.

Darius Furmonavičius teigė, kad įvykiai Baltijos rajone tu- rės pasekmių toli už to rajono ribų. Lietuva yra nedaloma Va- karų dalis. Galima laikyti, kad NATO ir Europos Sąjungos pri- klausomumas, tai kaip įstoji- mas į klubą, kuris brangiai kai- nuoja. Tačiau reikia laimėti ki- tų kraštų valdininkų paramą, jei ne pirmajai įstojimo bangai, tai antrajai.

Plenarinė sesija — 1941 m. birželio sukilimas

Dr. Adolfas Damušis gan de- taliai apibūdino viešosios rezis-

(Nukelta į 2 psl.)

Vyskupas Paulius Baltakis priima šv. mišių aukas iš profesoriaus Zigmo Zinkevičiaus ir dr. Vytauto Naručio. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje 1997 m. lapkričio 30 d.

Zigmo Degučio nuotrauka

Šiame numeryje:

Dešimtajam Mokslo ir kūrybos simpoziumui praėjus • Ypatinga paroda Šiuolaikinio meno galerijoje, Vilniuje • Poetas, gyvenantis Lietuvos pakrastyje • Stasio Jonausko eilėraščiai • „Draugo“ kultūrinio priedo 1997 metų turinys

Dešimtas Mokslo ir kūrybos simpoziumas

(Atkelta iš 1 psl.)

tencijos ir slaptosios kooperavimą šio svarbaus laikotarpio metu. Veiksmai buvo pagarbos verti, abei rizikavo. Jis apibūdino keturis tarpsnius 1941 – 44 m. laikotarpyje — nacių, kolonizavimo, Gestapo ir egzilinės valdžios idėja.

Dr. Juozas Meškauskas priminė, kad rezistencija prasidėjo su valstybės kurimu, ji egzistavo kunigaikščių laikais. Juk Lietuvos statusas išleistas gudų kalba. Rezistencija surista su kitom vertybėm — lietuviai mylėjo savo kraštą, tautą ir kalbą. Lietuva tapo istorijos paradoksu. Vakariai nebuvo Lietuvos draugai. Lietuva buvo įtempta po išvežimų, žmonės bijojo būti gatvėje, butuose, tarnybose. Tačiau tvirti veikėjai ruošėsi atstatyti valdžią.

Moderatorius Pilypas Narutis priminė, kad atsišaukimų reikia saugotis. Lietuva nori būti laisva ir neutrali. Reikia remtis istoriniais dokumentais ir dar gyvais liudininkais, kurių vis mažiau.

Fizikų ir aukštųjų mokslo įstaigų rūpesčiai

Prof. Zenonas Rudzikas priminė dalyvius, kad Sąjūdį gimė fizikos mokslų patalpose, kad mokslininkai fizikai yra pasukę į įvairias puses. Kritę skaičius fizikų, dirbančių toje srityje. Tačiau reikia džiaugtis apsišvietusia visuomene, reikia džiaugtis Lietuvos mokslininkų pasiskidimu į pasaulinę sferą. Jų straisniai spausdinami prestižiniuose žurnaluose. Lietuvos Fizikų sąjunga įsisteigė 1963 m. Nuo to laiko ji išleido keturkalbį žodyną, veda neakivaizdinę mokyklą, siuntė jaunus fizikus į (ne sportinę) olimpiadą. Šiuo metu fizikams rūpi, kad jų amžiaus vidurkis, tai maždaug 50+ metų. Daug žandantių fizikų patenka į tarptautinius universitetus (su fizikų sąjungos pagalba ar individualiai). Tik kai kurie grįš į Lietuvą. Kokios ateities susilauks beveik 30 mokslinių institutų — ar juos prijungti prie universitetų? Lietuvos universitetuose pakilo stotancijų konkursų skaičiai. Kasmet maždaug 4 — 6 studentai pradeda fizikos daktarato studijas. Kitas klausytojas priminė, kad ateityje reikės rūpintis administraciniu rangiu, nes bus privalomas išėjimas į pensiją tiems, kuriems sueis 65 metų amžiaus.

Dr. Vladislavas Guoga taip pat fizikas iš profesijos, bet šioje sesijoje jis kalbėjo teisiniais klausimais, kurie liečia Lietuvos aukštąsias mokslo institucijas. Prelegentas teigė, kad ne reikia rūpintis, ką žmonės dirbs mokslo užbaigę — rinka pasiūlys darbus. Nuo 1990 m. Lietuvoje vyksta mokslinė reforma, išsivystė bendra valstybinė sistema. Lietuvos aukštųjų mokyklų įstaigos nori prisiderinti prie Vakarų, reikalauti kvalifikacijų. Buvo apibodinti įstatymai ir Seimo nutarimai, kurie patvirtina ir garantuoja 14 aukštųjų mokyklų bei Vilniaus universiteto egzistavimą. Veikia dar daug mokyklų, kurių įstatymai nereguliuoja, nors ir jos turi bent trejų metų kursus. Šiuo metu diskutuojami įvairūs klausimai: Ar mokslo turi būti mokamas, ar nemokamas? Kaip garantuoti autonomiją? Kaip vertinti kokybę? Kokia bus dėstomoji kalba?

Plenarinės sesijos žiupsneliai — Lietuvos integracija į Europą

Edvardas Tuskenis paskaitė Radio Free Europe pareigūno

Paul Goble anglų kalba rašytą pranešimą. Paul Goble pats sesijoje negalėjo dalyvauti, bet joje dalyvavo prof. Valdas Samonis, prof. Gediminas Vitkus, vadovas prof. Tomas Remeikis ir referentas prof. Julius Šmulkštys.

Paul Goble organizuotai išdėstė Lietuvos apsaugos rūpesčius — iš Rytų, iš Vakarų, ir iš vidaus. Jis pateikė penkių punktų strategiją, kuri, jo žodžiais, nėra tokia dramatiška, kaip Lietuvos televizijos bokšto apsaugojimas, bet vis vien reikalinga. Rusija vis stengiasi keisti 1991 m. įvykius. Vakariai nori gerų ryšių su Maskva. Lietuvoje kažkodėl manoma, kad Lietuva vėl gali pasiekti pasaulinę poziciją, kaip turėdavo 1930 metų laikotarpyje. Pasaulis pasikeitė ir ne viskas Lietuvoje sveika, reikia išgydyti žmonių smegenis, širdis, kūnus ir institucijas. Išmintis turės kilti iš pačių lietuvių.

Gediminas Vitkus kėlė klausimą, ar Lietuvai yra kitų alternatyvų šalia NATO ir Europos sąjungos? Jis priminė, kad Lietuva niekas problemų už ją neįsprendė. Pagrindinis galvosūkis saugumo atžvilgiu, tai Rusija. Ekonomikos problemų išsprendimas, tai lazda su dviem galais. Politikams svarbu, ar mes metais anksčiau, ar vėliau už Estiją įstosime į NATO ir Europos sąjungą. Prelegento nuomone, reikia kuo greičiau informuoti lietuvių visuomenę apie Europos sąjungą. Ne visi supranta, ko tikėtis.

Valdas Samonis save apibūdino kaip eurorealistą, ne euro-skeptiką ar euroentuziastą. Technologinė pažanga atnešė pakeitimą. Didelė gamyba ne tiek svarbi, mažos tautos kaip Lietuva gali savarankiškai įsijungti į pasaulinę rinką — globalinę ekonomiką. Tačiau Lietuvos privatizacija yra nomenklatūrinė. Reikia dar daug ką perorganizuoti ekonominėje plotmėje. Lietuva gali būti ekonominis tiltas tarp Rytų ir Vakarų.

Julius Šmulkštys priminė, kad reikia suprasti NATO dabartinę paskirtį. Kadaiše ji veikdavo prieš Sovietų sąjungos ekspansiją. Nauji siekiai — bendras saugumas, integracija, kooperavimas su Rusija, ekonominis klestėjimas. Tai įtraukia visas valstybes. Visi turi balsą, nors ir ne "veto".

Akademija ir koncertas

Penktadienio vakarą vyko įdomi žodžio ir muzikos programa. Lietuvos Švietimo bei kultūros ministras prof. Zigmantas Zinkevičius kalbėjo tema "Martyno Mažvydo kalbos ištakos". Prelegentas priminė, kad Mažvydas turėjo rašyti, kaip pats kalbėjo. Jis poterių išmoko tikrai iš mamų, kuri buvo žemaitių kilmės. Aukštaitiųjų daugėjo pas Mažvydą. Ar be aukštaitindamas Mažvydas gal ir nepersistengė? Išgirdome, kad spausdinti autoriai susipažino su ankstyvais rankraščiais. Jautėsi lotynų ir lenkų kalbų įtaką. Rankraštinkai galėjo kirciuoti tekstus, kad teisingai būtų ištariama, bet spausdinti tekstą su kirčiais, pagal Sirvydą — per brangu. Tas, kuris nemoka, tegul klausosi, kai paskaito kas moka. Prelegentas priminė, kad Mažvydas iš dangaus negalėjo iškristi. Literatūros istorikai neturėtų teigti, kad lietuviška knyga prasidėjo tik nuo Mažvydo. Reikia įvertinti ir rankraštinkų pėdsakus.

Karilė Baltrušaitytė skaitė ištraukas iš Martyno Mažvydo pirmosios knygos ir deklamavo ilgą Mykalojačio-Putino prologą

į Gedimino sapną. Sonata ir Rokas Zubovai atliko įvairius pianos kūrinius. Labai kultūringas vakaras.

Išvados

Didelės apimties simpoziumo, kaip ir bet kokios profesinės konferencijos, negalima visapusiškai apibūdinti. Neįmanoma visur dalyvauti ir su visais kalbėtis. Galima tik prisiminti kitus simpoziumus ir kai ką palyginti, kai ko pasilgti, kai kuo pasidžiaugti.

Ar simpoziumai dar naudingi?

Kavinėje eilėje belaukiant vakarienės, vieną vakarą teko išgirsti vieno jauno lietuvių studento, dabar studijuojančio JAV universitete, pasisakymą — šis simpoziumas atlieka daugiausia socialinį uždavinį. Tačiau vėliau teko jį matyti apsiškiečiant vizitinėmis kortelėmis su dalyviu iš Lietuvos. Tai reiškia, kad simpoziumas atliko vieną savo uždavinį. Jame suteikiama progą lietuvių kilmės mokslininkams susipažinti, užmegzti mokslinius ir asmeninius ryšius.

Turbūt galima teigti, kad pedagogai, literatai, istorikai ir kiti socialinių mokslų darbuotojai simpoziume gal lengviausiai rado temų ir klausytojų, nes Lietuva ir jos kultūra, istorija ir rūpesčiai figūruoja įvairių tyrimų mokslininkų tyrinėjimuose. Griežtųjų mokslų specialistų gal buvo šiek tiek mažiau — chemikų, inžinierių, informatikos specialistų, matematikų, gydytojų. Jų žinios labai specializuotos, jie susilaukė daugiau savo srities specialistų dėmesio.

Jau ir seniau buvo girdimas argumentas, kad kai kuriems mokslininkams šis simpoziumas mažai ką profesiskai duoda, kad jaunimui sunku skaityti paskaitas lietuvių kalba, kad laiko stokoja ir panašiai. Šis reiškinys nepasikeitė ir šiame. Įdomu pastebėti, kad vienoje sesijoje pravedę užsiminė, kad, amerikiečių ambasados akimis žiūrint, šis simpoziumas yra tikras (legitimatė), nes jaunam mokslininkui iš Lietuvos, studijuojančiam Europos universitete, pagaliau buvo suteikta vizą į JAV atvykti ir dalyvauti simpoziume.

Ar ko nors trūko? Ar galima ką kritiškai įvertinti?

Simpoziumo rengėjai stengėsi paruošti patalpas, globoti iš toliau atvykusius svečius. Atrodo, kad kai kurie nebuvo apvilinti, bent kiek teko su keliais iš toliau atvažiuojusiais kalbėtis pokylio metu. Kai kurie svečiai iš Lietuvos turėjo progos Čikagą truputį apžiūrėti, kiti dar po simpoziumo turėjo kitų profesinių susitikimų Amerikoje. Gera mintis turėti simpoziumo tarybą Lietuvoje, nes mokslinę programą rengti lengviau. Buvo įspūdinga per susipažinimo vakarą išgirsti, kiek mokslinių įstaigų pareigūnų iš Lietuvos dalyvavo simpoziume.

Pasigedome tradicinio įprasto simpoziumo žinyno — leidinio su paskaitininkų biografinėmis žiniomis bei santraukomis. Tačiau teko girdėti, kad bus suorganizuotas tinklalapis Internet'e, kuriame bus surinktos šios žinios. Maža simpoziumo programėlė padėjo orientuotis simpoziumo metu, bet tolimesnį žinių reikės kompiuteryje paieškoti. Galima suprasti, kodėl organizacinis komitetas nutarė atsisakyti šio didžiulio apunkininko redakcinio darbo.

Teko girdėti įvairių pasisakymų apie 1941 m. sukilimo tematikos įjungimą į plenarines sesijas.

Kai kurie teigia, kad tokie asmeniniai praeities prisiminimai netinka moksliniame simpoziume, kurio tema "Mokslas ir kūryba — tautos ateitis". Kiti teigia, kad dalyvavusieji garbingi asmenys yra gyvi praeities liudytojai, kurių po truputį vis lieka mažiau. Reikia gerbti simpoziumo prezidiumo sprendimą įvesti šių istorinių įvykių aptarimą į Dešimtąjį simpoziumą.

Jaunimo centro patalpos, atrodo, tiko šiam simpoziumui. Nesigirdėjo nusiskundimų, išskyrus, kad svečiai buvo apgyvendinti toliau ir kai kada jų autobusai vėlavosi. Kai kurie ūkiniai reikalai buvo geriau suorganizuoti už kitus — pavyzdžiui, atrodė, kad prozektoriais aprūpinimas klasėse vyko sparčiau, negu maisto ar gerimų pristatymas kavinėje. Savanorių užkulisų darbuotojų nebuvo tiek, kiek darbas pareikalavo.

Vieno simpoziumo bilieto nepakako — reikėjo atskirai pirkti bilietus pietums, vakarienei, koncertui, pokyliui, vis prieš skirtingų registracijos stalų. Pokylio kaina buvo nepigi. Įdomu, ar tokie finansiniai rūpesčiai kai kuriuos atbaidė — studentus, pensininkus, neseniai atvykusius imigrantus iš Lietuvos.

Paskaitininkų atkrito. Sesijos neprasidėjo laiku, ar paskaitos buvo sukeistos. Kai kuriose sesijose klausimų kėlėjai buvo pagirti už įdomius ar gerus klausimus. Teko girdėti teisei įvykių vadovus ar moderatorius. Reikia išbalansuoti žmonių teisę dalyvauti diskusijose ir kitų žmonių apskundimą.

Kambarių ir sesijų apkeitinėjimas, paskaitininkų atkritimas, nesilaikymas programos sunkino tokiems, kaip aš, kurie norėjo pasidžiaugti įvairove ir pasiklausyti paskaitų skirtingose sesijose. Gal laimingiausi buvo tie dalyviai, kurie pasirinko sesiją ir joje išsklaidė visas paskaitas ir iškilusias diskusijas.

Reikia apgailestauti, kad kai kurie paskaitininkai nesilaikė nustatyto laiko, nepasirašė, ką kalbės, ar kurie per daug prisirišo prie technikos, padalų ar užrašų, kad trukdė pristatymo eigai. Aktualios temos pristatymas įdomiai — tai tikras talentas! Įdomu pagalvoti, ar šie žmonės savo profesinėse konferencijose, savo darbovietėse, savo dėstomų kursų metu panašiai elgiasi?

Nostalgija ir žvilgsnis ateitin

Įvertiname Dešimtojo mokslo ir kūrybos simpoziumo rengėjų pastangas. Tie, kurie esame dirbę įvairiuose organizaciniuose komitetuose ir esame ruošę renginius, matėme, kiek daug darbo įdėta. Tie, kurie praleidome šiek tiek laiko Dešimtajame Mokslo ir kūrybos simpoziume, nesigailime tai padarę. Praturtėjome. Tie, kurie tik nuejo į vieną ar kitą renginį, ar iš viso nespėjo dalyvauti simpoziume, gal ir nesupras, ką praleido. Dešimtajame simpoziume pasijuto šiek tiek nostalgijos jausmų. Teko pasigesti kai kurių sričių, pavyzdžiui, literatūros, archyvo, teisės, meno ar kitų sričių buvusios gausos. Gal tai įrodo įvairių naujų šakų populiarumo "bangas".

Neįmanoma viso Dešimtojo mokslo ir kūrybos simpoziumo komitetų narių ir savanorių išvardinti. Reikia pasigėrėti organizacinio komiteto sugebėjimais.

„Draugo“ kultūrinio priedo 1997 metų turinys

(Atkelta iš 4 psl.)

BAUŽYS, Juozas. 41-oji lietuviškų studijų savaitė Dainavoje 9.27
GUSTAITIS, Algirdas. Kalifornijoje švęsta Martyno Mažvydo "Katekizmo" sukaktis 11.15
Iš Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus veiklos 5.3

Išleista Šatrijos Raganos premija 2.8
JANKUS, Jurgis. Vėta pamatyti. Ekstremusis paroda 4.19
JANKUTĖ, Nijolė. Kokie paminklai patvariausi? 9.27

Japonijos kino festivalis Vilniuje 2.8
JUODELIS, Bronius. Šis Dešimtas mokslo ir kūrybos simpoziumas nebus paskutinis 11.22

JUODELIS, Bronius. Dešimtajam mokslo ir kūrybos simpoziumui pasibaigus 12.27

Juozo Paukštelio literatūrinė premija paskirta Juozui Apučiui 3.1

JURKUS, Paulius. Jurgio Jankaus šventė Detroit'e prisimenant 2.8

JUSKYTĖ, Ula. "Susipynusių pasaulių" sutiktuvas 6.14

KAMANTIENĖ, Aldona. Dainavoje — "poezijos pavasaris" rudenį 10.18

KLUMBYTĖ, Neringa. Šiemetinis Santaros-Sviesos suvažiavimas 10.11

KONČIUS, Juozas. Jo rankose šiemetinio Mokslo ir kūrybos simpoziumo programos ruošė. Pasikalbėjimas su MKS programos komiteto pirmininku dr. Vytautu Naručiu 11.1

KUBILIOTĖ, Ramunė. Keli įspūdžiai iš Mokslo ir kūrybos simpoziumo 12.27

Landsbergio įrašai noriai perkami 1.25

LANDSBERGIS, Algirdas. Didžiosios Britanijos lietuvių išleidžia savo istoriją 11.8

LER Literatūros premijų šventė New York'e 5.10

LER Tomas Venclova apdovanotas Lenkijos ordinu (arba: „Mes su Vilnium nūrimsim“ — anon.) 5.24

MARECKAITĖ, Gražina. Martyno Mažvydo minėjimas Čikagoje 11.8

MARTINAITIS, Marcelijus. Žvilgsnis į meninės kūrybos viršūnes. Lietuvos Nacionalinės literatūros ir meno premijos 3.15

Mažvydo "Katekizmo" sukakties minėjimai JAV 4.19

Medalis Martyno Mažvydo 450 metų sukakties 11.8

Nauji Lituanistikos instituto vadovai 2.1

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Jubiliejiniai Mažvydo "Katekizmo" renginiai Lietuvoje ir užsienyje 1.25

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Onė Baliukonytė — Rašytojų sąjungos laureatė 2.8

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Ar išgrįsime tiltą tarp Lietuvos ir išvairios menininkų? 2.15

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Ievos Simonaitytės šimtmetis 2.22

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Gražiausios knygos. 3.1

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. "Baltos lankos" garsėja ne tik Lietuvoje... 3.28

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Lietuviškos knygos Leipzig'o mugėje 4.12

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Henriko Radausko poezijos valanda Vilniuje 5.24

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Šiaulių "Varpai" 6.14

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Suvalkijos kultūros žurnalas 7.5

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Šatrijos Raganos kelias 7.12

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Jozuui Apučiui — Antano Vaičiulio premija 7.19

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Poezijos pavasaris Lietuvoje 7.26

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Rašytojų sąjungos leidykla atsikreipia į Amerikos lietuvių 7.26

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Knyga apie Joną Dekanį ir priešovietinę rezistenciją. Liūto Mockūno Pavargę herojus 7.26

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Martyno Mažvydo diena Lietuvos mokslų akademijoje 8.2

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Santara-Sviesia Lietuvoje 9.20

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Jurgis Mačionas grįžo į Lietuvą 10.18

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Birutės Pukelevičiūtės knyga išspirta per mėnesį 10.25

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Prano Lemberio palaikai perlaidoti Lietuvoje 11.1

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Mokytojas ir poetas Albertas Skyrelis 11.8

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Saugokime mūsų kultūros paveldo vertybes 12.6

PETRAITIS, Antanas. Tautos istoriją atspindintį Čiurlionio galerijos kolekcijai — 40 9.20

Pirmasis "Kipras" — Milkevičiūtei 5.3

Pykčio gelės 1.25

"Santaros - Sviesos" konferencija Lietuvoje 5.24

Santarvės fondo premija 1.25

Sėkminga katalikų ir liuteronų dialogo raida 12.6

STANIŠKIENĖ, Dalia. Kas gi ten aukso spindulius beria... Ateitininkų studijų dienos Dainavoje 10.4

SURGAILIENĖ, Ilona V. Amerikos lietuvių meno draugijos susirinkimas 5.10

VELICKAITĖ, Aušra. Keliaujanti Mažvydiana Šiaurės Amerikoje. Bendras Lietuvos ir Amerikos lietuvių kultūrinis projektas 10.11

VELICKAITĖ, Aušra. Keliaujančios Mažvydiano prelegentai Čikagoje 10.18

VISVYDAS, Pranas. Tradicijos žengia į priaitį 12.13

Vlado Jurgučio premija — prof. Žilėnui 11.8

ŽYGAS, Juozas. Dešimtas mokslo ir kūrybos simpoziumas 11.15

SUKAKTYS

ADAMKUS, Valdas. "Margučio" reikšmė Amerikos lietuviams 4.19

Aktoriumi Regimantui Adomaičiui — 60 2.8

a. Il. Kazio Bradūno 80-ajam gimtadieniui 2.8

AUGAITYTĖ, Juozė. Devynios dešimtys pavasarių. Dainininkės gyvenimo kelias ir Lietuvos muzikinės kultūros istorija 1.4, 1.11

CEKANAVIČIENĖ, Danguolė. Kaune paminėtos Aleksandro Kačanausko gimimo metinės 6.21

Franz Schubert 200-osios gimimo metinės Kaune 3.1

JUODELIS, Bronius. "Margučio" sukaktuvinė šventė Čikagoje 3.22

KASNIŪNAS, Vytautas. Švenčiame "Margučio" radijo laidos Čikagoje 65-erių metų sukaktį 3.15

KRIVICKIENĖ, Laima. Čiurlionio galerijos sukaktis 9.27

KUBILIUS, Vytautas. Poetas, krovys laisvės kraitį 7.26

LANDSBERGIS, Vytautas. "Gerai, kad buvo Mažvydas..." 1.18

LAPĖ, Pranas. Dievdirbio sūnui — 80. Kazys Varnelis 2.22

MARCINKIČIUS, Justinas. Žodžio tarnyba 1.25

NAKAS, Alfonsas. Centas prie Juozo Meškausko rašinio apie Juozą Eretą 1.25

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Lietuviškos knygos šventė 1.18

NAUJOKAITIS, Arvydas. Lietuviškai knygai 450 metų 1.18

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Lietuva šventė Brazdžionio 90-ąsias gimimo metines 3.1

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Gyvas klasikas: Jurgiui Kunčiniui 50 3.8

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Petras Dirgela ir jo romani 4.12

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Algirdas Greimas ir jo semiotika 5.3

NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Lietuva pagerbė Bernardą Brazdžionį 7.12

NOMICAITE, Rita. Vlado Jakubėno idealai ir darbai 2.22

ROCIŪNAS, Vacys. Aurelijos M. Balasaitienės spaudos darbo sukaktis 12.6

SRUOGAITĖ, Dalia. "Margučio" perpilto mobilie 3.8

SRUOGAITĖ, Dalia. Apie "Pelkų žiburėlį" — "Margučio" radijo literatūros valandėlę 3.28, 4.5, 4.12

Sveikiname 90 metų sulaukusį Bernardą Brazdžionį 2.1

SVENTICKAS, Valentinas. Rašantis ne tam, kad rašytų — Bernardas Brazdžionis 7.12

ŠULAITIS, Edvardas. Sukaktuvininkas Klipėdos dramos teatro režisierius Povilas Gaidys 6.21

VILJEIKIS, Vladas. Margi "Margučio" metai 3.22

VISVYDAS, Pranas. Septyniadesimt pirmieji 6.3

VOLERTAS, Vytautas. Gyvasties akstinas. Romo Kalantos tragedijai — 25 5.10

VOLERTAS, Vytautas. Mažvydo "Katekizmo" sukakties šešėly 10.4

ŽEMELIS, Henrikas. Mano išvyka į "Margučį" 3.22

ŽYGAS, Juozas. Jaunimo centui Čikagoje keturiasdešimt metų 3.1

ŽYGAS, Juozas. Antanas Vanagaitis ir "Margutis" 3.8

NEKROLOGAI

100-osios Juozo Strolis gimimo metinės 7.12

JONYNAS, Vytautas A. Taurių asmenybė amžinybės palydint. Vanda Dau-girdaitė-Sruogienė (1899–1997) 3.1

KACINSKAS, Jeronimas. Apie Juozo Strolis muzikinę kūrybą 7.12

MIKAILAITĖ, sesuo Ona. Antanas Ma-cina (1908–1987): asmuo ir darbai. Minint jo mirties dešimtmetį 11.29

NAKAS, Alfonsas. Aktorių — poetą Kęstutį Genį amžinybės išlydėjęs 3.22

Pianistas Andrius Kuprevičius (1921–1997) 6.7

Tokios parodos dar nebuvo

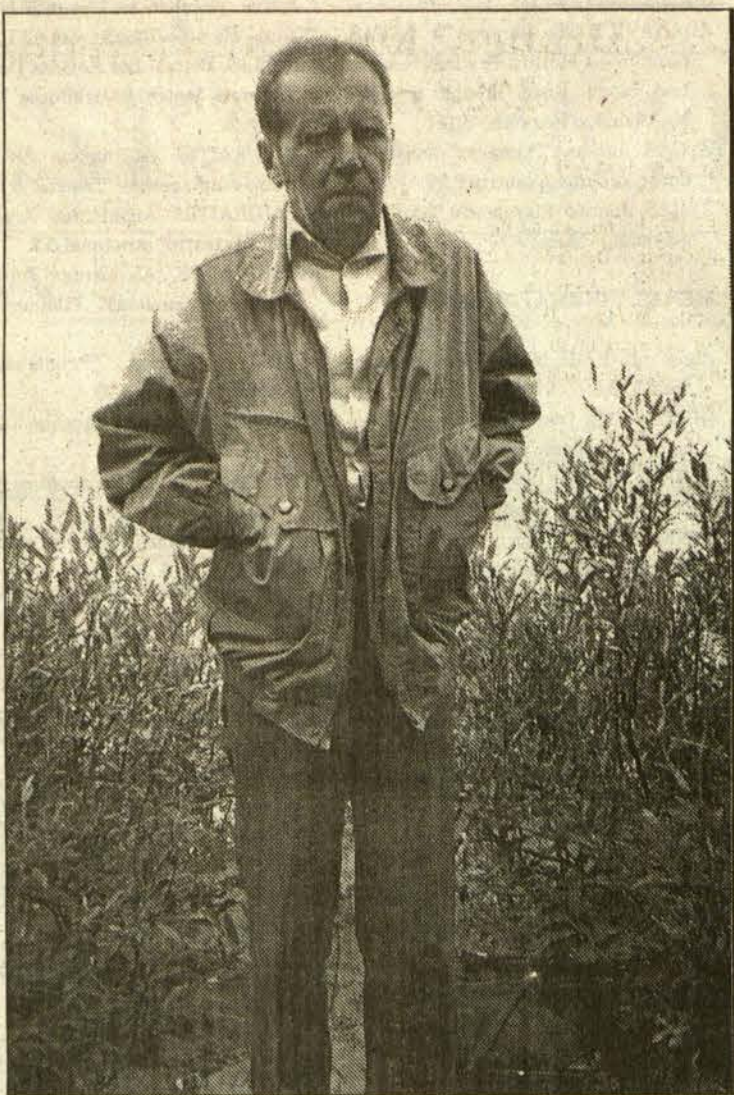
ALGIMANTAS ANTANAS
NAUJOKAITIS

Šiomet daug įdomių ir įsimintinų parodų surengė didžiausia ir bene svarbiausia Lietuvos meno parodų institucija — Vilniaus Šiuolaikinio meno centras. Bet tokios didelės, visos šio meno centro sales užimančios ir meno galerijos pristatančios parodos „Lietuvos dailė '97 / galerijos pristato“ — regis, dar nebuvo. Juk pirmą kartą Lietuvos dailės parodų istorijoje šių metų Lietuvos dailė ir jos menininkams vienoje vietoje atstovavo ne Dailininkų sąjungos, Kultūros ministerijos ar kitokios institucijos nuožiūra ir valia atrinkti menininkų darbai, bet savarankiškos, tarp jų ir privacios, dailės galerijos.

Prieš parodos atidarymą surengtoje spaudos konferencijoje Šiuolaikinio meno centro direktorius Kęstutis Kuizinas žurnalistams paaiškino, kad joje dalyvauja dvylika geriausių ir įdomiausių projektus pateikusių ne tik Vilniuje, bet ir Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje, Šiauliuose veikiančių galerijų. Į parodą jos pristatė daugiau kaip šimto tapytojų, grafikų, skulptorių, keramikų, net skaitmeninės (kompiuterinės) grafikos meistrų darbus. Beje, parodoje Lietuvos meninei fotografijai atstovavo Vilniaus fotografijos galerija, eksponavusi žymaus fotografijos meistro Vyto Luckaus įdomius, retus ir išliekamąją vertę turinčius darbus.

Suprantama, įgyvendinti šį sumanymą Šiuolaikinio meno centrui sudarė galimybę pastaraisiais metais Lietuvoje atsiradęs platus meno galerijų tinklas. Dabar Lietuvoje priskaičiuojama kelios dešimtys meno galerijų. Jose gana didelė pristatomų kūrinių įvairovė. „Galerijoje gali pamatyti visas „žydinčias gėles“, kaip sakė Mao Dze Dungas“, — pašmaikštavo dailininkas K. Kalinauskas.

Tai ryškiai buvo matyti ir iš parodos ekspozicijų. Jas apžiūrėję visi dėlto išryškėjo, kad kiekviena galerija turi savitą veidą, savitą kryptį, subūrusi vienos ar kitos pakraipos ir požiūrių menininkus. Jei, pavyzdžiui, Lietuvos aidų galerija orientuojasi į tradicines dailės rūšis — pirmiausia į tapybą ir grafiką, tai Šiaulių dailės galerija — į jaunųjų dailininkų modernistinius avangardinius ieškojimus. Panevėžio dailės galerijos svarbiausia sritis — keramika. Ši galerija garsėja tuo, kad kone kasmet rengia tarptautinius keramikų simpoziumus, kuriuose, be latvių, estų, norvegų, amerikiečių, vokiečių, airių, ispanų, aktyviai dalyvauja ir JAV gyvenantis lietuvis keramikas Rimas Visgirda. Parodoje buvo eksponuotas keturių šios galerijos keramikų projektas „Slapti malonumai“. Beje, šios galerijos direktorė Jolanta Lebednykienė pasakė, kad šis projektas šiomet pabuvojo JAV, Las Vegas vykusi

Stasys Jonauskas

Almos Simonavičiūtės nuotrauka

Poetas, gyvenantis Lietuvos pakraštyje

Poetas, Lietuvos rašytojų sąjungos narys Stasys Jonauskas gyvena toli nuo Vilniaus — Skuode, pačiame Lietuvos pakraštyje, netoli Latvijos sienos.

Baigęs Žemės ūkio akademiją, jis visuomet buvo ir tebėra tarp kaimo žmonių, tarp laukų, pasėlių, medžių, dažnai lankosi ir vasaromis, pagyvena savo gimtojo Gėsalų kaimo sodyboje. Gal todėl ir jo poezija kvepia kaimu, jo darbais ir gamta, bet eilėraščiuose visuomet ryškūs gilūs bendražmogiški apmąstymai.

Duoną Stasys Jonauskas užsidirba su žurnalisto plunksna. Jau seniai Skuodo rajono laikraščio redakcijoje, kartu yra ir Lietuvos aidų korespondentas šiame žemaitijos krašte.

parodoje ir susilaukė gero įvertinimo.

Sunku apibūdinti įvairių galerijų ir daugiau negu šimto dailininkų parodoje rodomus darbus. Tik pasakysiu, kad įspūdį palieka ne tik tų darbų įvairovė, bet ir nelaukti — netikėti jų autorių ieškojimai ir atradimai, kurių galbūt ne taip dažnai aptiksi Vakarų Europos dailės galerijose. Štai Vilniaus „Arkos“ galerijos ekspozicijoje dėmesį atkreipė ramybe, gilia tyla dvelkiančios dvi tapytojo Henriko Čerepo drobės ir šalia — tokia pat nuotaiką sukeliančios paprastos, kirviu ar kaltu nutašytos ir mūsų liaudies archaisko meno tradiciją primenančios medžio skulptūros. Jos tarsi susilieja, susivienija su cia

Bet jam svarbiausias poeto darbas. Jau 1973 metais išėjo jo pirmoji poezijos knyga *Didelis laukas*. Vėliau kas keli metai išleidžiamos daugelio pamėgtos, literatūros kritikų gerai įvertintos Stasio Jonausko poezijos knygos: *Darbu vardai*, *Lekia kaip metai*, *Spindulys po žeme*, *Spalvų, šiuolaikiniai rugiai*. Yra išleides poezijos knygučių vaikams. 1987 metais Stasys Jonauskas tapo Poezijos pavasario laureatu.

Neseniai Stasys Jonauskas Rašytojų sąjungos leidyklai įteikė naują savo poezijos knygą. Čia pateikiame keletą naujų Stasio Jonausko eilėraščių iš šios spaudai rengiamos knygos.

Algimantas Antanas
Naujokaitis

pat kabančiais šio dailininko tapybos darbais, tarsi drobės ir medžio skulptūros — vienas ir tas pat kūrinys. Dailininkas taip ir pavadino savo darbą — „Skulptūra kaip tapyba“.

Žiūrėdamas į šį Čerepo kūrinį, prisiminiau prieš parodos atidarymą spaudos konferencijoje pasakytus, o paskui lankytojams išdalintame lapelyje išrašytus menotyrininko Algio Uzdavinio žodžius, apibūdinančius daugelį parodos darbų: „Kūrinys tampa sielos veidrodžiu, o kartu ir atspindžiu: tai abipusis išorinio ir vidinio pasaulio ryšys, kurį deklaruoja jausmais ir intuityvia suvokiamu pasaulio fenomenologija. Meninės raiškos pobūdis savaime reikalauja tam tikros mitinės

Stasys Jonauskas

ŠIRDIS PLAKA DELČIA

Tasai, kuris tolsta kas dieną,
Ligi galo kiekvieną nuves.
Po rievę kaupias mediena
Iš nieko, arba iš tavęs.

Ji sukas ratu apie šerdį —
Sustabdyti nebegali,
Nes tasai drebėse viską girdi
Samanodamas, o žolė

Įsikibti į rasą negali,
Ir perkūno lietus — nebe tai.
O nematomas eina pro šalį
Ir į žiedus alsuoja karštai.

Ten jis laiko tave, o teisieji
Susitinka ties laiko riba
Ir galvoja vien tiesą pasėję,
Bet išauga: arba — arba.

Ir širdis ima plakti delčią, —
Nežinia, kas pirma sudūlės.
Dar bus laiko paklausti: kodėl čia? —
Bet nukris tik rasa ant žolės.

IR DIDYN, IR DIDYN

Mėnuo dyla. Tyla išdidžiai
Lyg delčia ant lentos išsities.
Tai smėlynuos įkaista vabzdžiai;
Jų sparneliai sausi nevilties.

Girnos sukasi tarsi daiktai.
Virš vandens, ir suyra uola.
Balsas tyruos atspindi tik tai,
Ką savy užsidaro tyla.

Ir kiekvieną mirtis pažymės
Tarsi kirtis ant vardo skiemens.
Geležis prisisunkia drėgmės,
Akmeny nebelieka asmens.

Trupa priebslės iš pavardės —
Kaip gyvybė granitas trapus
Dulkant pilnačiai pajudės, —
Laikas pusto giesmynų lapus.

Iš delčios byra smėlis — kažin
Kur nutolsta banga už bangos,
Kai žemelė — mažyn ir mažyn,
Ir didyn, ir didyn vis dangus.

ŠALNOS

Saulėlė raudona, o vėjas prieš vandenį pučia,
Ir viskas praeina po vieną — atsikus nebematai.
Rūkas pakyla į viršų — taip slėniuose drungna ir tuščia,
Ir dega ne žvakės, o smilksta vaškiniai kamanių lizdai.

Lipa šalpusniai per griovį, atsiskiria vėjas nuo pelkių,
Gyvenimas pažeme slenka, ir nieko tu jam nesakai.
Slidus sukurs iš alksnynų prieš vakarą dvelkia —
Jau patepa orą poniabudės — žemės taukai.

Pelija toli už miškų vasarotojų paliktas laikas,
O traukinys pravažiuoja, ūkdamas iš atminties.
Rūkas ant medžių viršūnių lyg pakabintas dar laikos,
Kol, prisisiurbęs metalo, trikertė viksva išsities.

Degsnės pačiam vidury kiškiai pirtį kūrena —
Smilksta socialinės sąvokos — jų pilkieji grybeliai šiene.
Nieko jau nepakeisi — lapai plevėna po vieną
Ir jų pakraščius metalėja ruda geležies nežinia.

Sutrūni drėgna praeitis, net samanos paruduoja,
Ir šaukti gali kiek nori — kuprotas neišsities.
Rievės atgal nebegrižta: kur pažiūrėsi — ruduo jau,
Po šalnų užsidaro ląstelės. Ir nebėra išeities.

LAIKAS AMŽIUS BE LAIKRODŽIO ĖJO

Iš tolo žibėjo pašvaistės, —
Atrodė, jog dangų parems.
O laikas po šitmetį švaistėsi
Klajokliams, marams ir karams.

Keleiviai užtraukdavo dainą,
Kai mirė — tai darė kiti.
Ir dėl to, kad gyvenimas eina,
Kur jam reikia, nebuvo kalti.

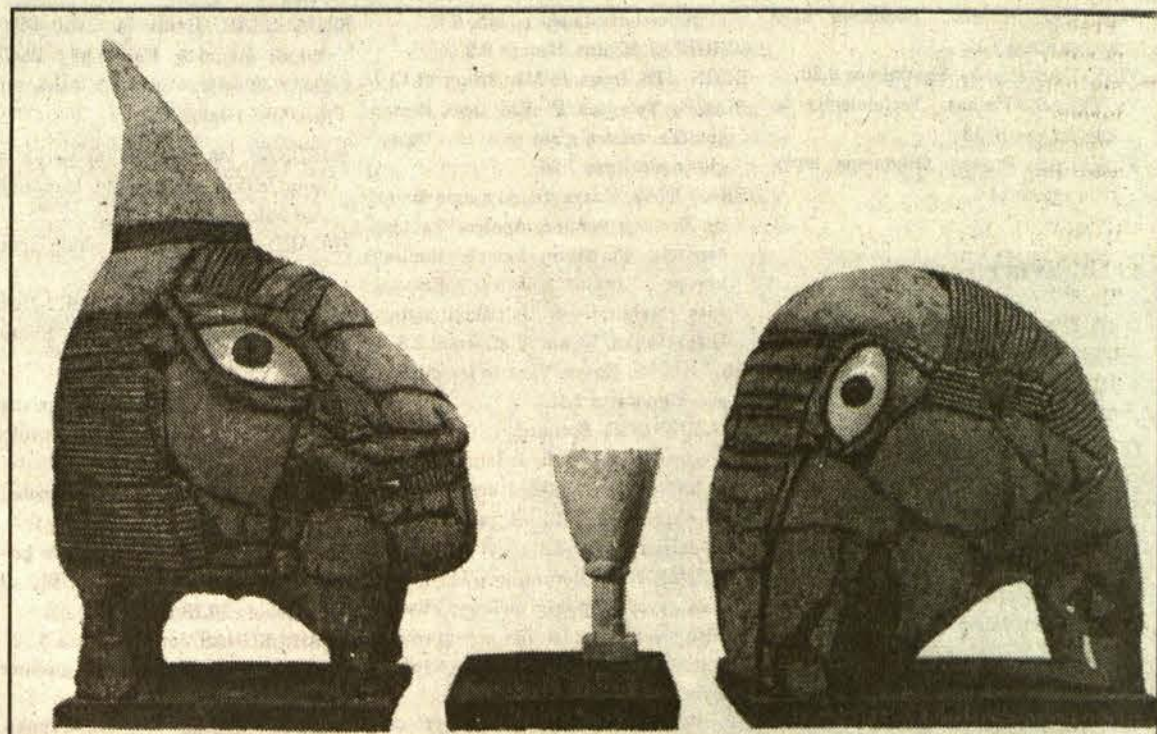
O datos lingavo nuo vėjo,
Ir bėgantiems darės klaiku:
Kaip laikas be laikrodžio ėjo
Tiek amžių lig mūsų laikų.

Ar darės kas amžių geresnis,
Ar šitaip galvojom tik mes,
Kai būdavo atrastas dėsni,
Pripildytas laiko esmės?

Ir kam šitas amžių lėkimas,
To laiko trauka iš gelmės,
Kai nieko nereikia likimas,
Arba — tik tą patį, ką mes?

egzistencijos sampratos, kurios deka įveikiama realizmo ir simbolizmo priešprieša. Ši ontologija siekia subjekto-objekto vienybės, intymaus išjautimo ir išgyvenimo, netgi dioniziško girtumo, o taip pat tikėjimo jos menine tiesa. Neuzmiršamos ir liaudiškos lietuvių dailės ištakos, suvokiamos ne tiek kaip tiesioginė ir negintytina jos versmė, kiek meditacijos objekto prasme, kaip imanentinis fonas, atgaivinant archaiską maginio panteizmo jausmą“.

Bet šioje didžiulėje ir margaspalvėje parodoje taip pat netrūko ir nuo lietuviškos tradicijos atitolusių, pasauliniam avangardiniam, alternatyviam menui artimų mūsų dailininkų darbų. Tuo ypač pasižymėjo Vilniaus „Jutempus“ galerijos ekspozicija. Greta garsinio, video-meno, kitokių objektų, instaliacijų, parodoje buvo (iš pirmo žvilgsnio) paprasčiausi daiktai, rakandai, netgi drabužiai — skulptoriaus M. Navako akiniai, vieno iš šios galerijos vadovo, G. Urbono, švarkas ir net

A. Šaltenienė, kompozicijos „Vakariene“ fragmentas. (Iš Panevėžio dailės galerijos keramikos ekspozicijos).

Anglijoje aprinto E. Janso kombinezonas. Paliesti dailininko, jie tampa savotišku meno kūriniu, panašiu į Jurgio Ma-

čiūno Fluxus meną — pokštą. Kai šios galerijos dalyvių paklausiau, ar iš tiesų jie pripažįsta Fluxus meną ir tęsia jo

tradicijas, jie vienu balsu atsakė: „Taip! Tai panašu į Fluxus meną“.

(Nukelta į 4 psl.)

Tai šaukus, veiklūs ir linksni parodos „Lietuvos dailė '97 / Galerijos pristato“ rengėjai: (iš kairės) parodos techninis direktorius V. Ozarinskas, koordinatoriai J. Valatkevičius, R. Malauskas, Šiuolaikinio meno centro direktorius K. Kuizinas ir vizualinio įvaizdžio bei katalogo apipavidalinėja A. Čeponytė.

“Draugo” kultūrinio priedo 1997 metų turinys

LIETUVA

a. II. Liudijimas prie bokšto 1.11
a. II. Anuomet 2.15
a. II. 1941 metų birželio 14–ajai irgi virstant istorija 6.14
a. II. Liepos Šeštajai 7.5
a. II. Ir kitas požiūris į žydų–lietuvių santykius 10.11
AMBROZAITIS, dr. Kazys, KUPRYS, Saulius, NAUDŽIUS, Viktoras, PABEDINSKAS, Jonas. Užjūrio krikščioniškos minties žmonių požiūriai į Lietuvos politines partijas 12.13
BALAKAUSKAS, Osvaldas. Amžiaus ribos 3.22
GUNTULYTĖ, Regina. Apie savo poemą “Giesmės išėjusiems” 6.28
JOCYS, Alfonsas. Vilniaus senamiestis 7.5
KOJELIS, Juozas. Meilė ir revoliucija 5.10
LANDSBERGIS, Algirdas. Autentiškas Lenino balsas — ir Lietuva 3.15
LANDSBERGIS, Algirdas. Europos taryba patvirtina Zingerio pranešimą apie jidiš ir kitas nykstančias kultūras 5.17
LANDSBERGIS, Algirdas. Venclovos knyga ir JAV “universitetinė kairė” 7.12
LER Lietuva — “renesansas” ir šešėliai 8.2
MALINAUSKAS, Vygantas. Ateitininkijos Lietuvoje vizija 12.6
MARECKAITĖ, Gražina. Lietuviai ir ažuolai 11.29
MELNIKAS, Petras. Darbai užsienyje 4.19
MELNIKAS, Petras. Ar naujasis NATO neutralizuoja Europą? 5.24
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Tautinė juosta Vasario 16–ajai 3.8
Ne vien 1941–ųjų birželį trėmė į Sibirą 6.28
PABEDINSKAS, Jonas. Krikščioniškoji mintis žiniasklaidos rinkoje 2.1
PABEDINSKAS, Jonas. Paslaugos pavaldiniams ar piliečiams 3.22
PABEDINSKAS, Jonas. Krikščioniškojo apsisprendimo politika 5.31
PALUBINSKAS, Feliksas. Žydekai per amžius, laisva Lietuva! 3.8
SAJA, Kazys. Laikraštis Lietuvoje — daug kam prabanga 9.27
SLAVENIENĖ, Gražina. Tiesos ieškojimo metai. Pokalbis su Birute Burauskaitė, Repesijų Lietuvoje tyrimų centro direktore 5.17, 5.24, 5.31
Vaikų su negalia integracijos problemos Lietuvoje 3.8
VAZBYS, Artūras. Jaunoji karta Lietuvos politikoje 12.13

BENDROS TEMOS

BARZDUKAS, Arvydas. Apie svetimų vardžių raišybą ir lietuvių kalbą apskritai 6.14
REMEIKYTĖ-GEDO, Ginta. Lietuviškos Joninės Amerikoje 6.21
RINGUS, K. Kunigaikščių Radvilų turtyje ieškojimas 10.25
VISVYDAS, Pranas. Kitiškumo ilgesys 4.5
VISVYDAS, Pranas. Skiemėnys ir kirčiai 4.12
VISVYDAS, Pranas. Spėlionės apie knygų ateitį 7.19
VISVYDAS, Pranas. Skatinimas 9.20
VISVYDAS, Pranas. Technologija ir kasdienybė 10.18
VISVYDAS, Pranas. Oikumena lapkričio vėjais 11.1

RELIGIJA IR FILOSOFIJA

a. II. Kai buvo nuristas akmuo? 3.28
BAGDANAVIČIUS, Vytautas. Kodėl Jurgis Matulaitis pasuko socialinės srities? 1.25
DUMPYS, Hansas. Ko tu norėtum Kaledoms? 12.20
TRIMAKAS, Kęstutis. Kaip pasitiksime Viešpatį Jėzų Kristų Jo 2000–ąjį gimtadienį? 12.20
VALIUS, Vytautas. Ieškokime ne tiek naujo, kiek amžino 3.22

LITERATŪRA

APUTIS, Juozas. Laikas, įsispaudęs novelės žodyje 7.19
GEDA, Sigitas. Bernardas Brazdionis kaip avangardo poetas 3.1
GIRDŽIAUSKAS, Vytautas. “Giria žalioti” 5.31

KELERAS, Julius. Apie kalbą, poeziją, knygą 5.10
MARTINAITIS, Marcelijus. Knygos praeitis ir dabartis 8.2
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Druskininkų poetas ruduo 12.13
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Lietuvos pakraščio gyvenantis poetas (Stasys Jonauskas) 12.27
STRIELKŪNAS, Jonas. Mažvydo kalba 3.22
ŠILBAJORIS, Rimvydas. Poeto dovana 5.24
TRILUPAITIENĖ, Jūratė. Giesmė Martyno Mažvydo knygose 9.20
VAITEKŪNIENĖ, Aldona. “Pagerbkime rašytoją jo paties raštais” 2.15
VISVYDAS, Pranas. Rauskilių daugėjimo metai 1.18
VISVYDAS, Pranas. Dulkinių apsesta proza 2.22
VISVYDAS, Pranas. Beieškodamas pradžios, suradau pabaigą 6.7

ISTORIJA

GIMBUTAS, Jurgis. Universitetas ir išeivija 2.15
GIRDŽIAUSKAS, Vytautas. Istoriją nešam savy... 10.25
JOVAIŠAS, Albinas. Martynas Mažvydas ir jo laikai 6.28, 7.5, 7.12
MELNIKAS, Petras. Kodėl nešvenčiama Šaltojo karo galas? 2.22
MESKAUSKAS, dr. Juozas. Lietuvių tautos rezistencija ir sukilimai 11.22
SUBAČIUS, Giedrius. Senųjų lietuviškų knygų rinkinys Čikagoje 2.15
VALAITIS, dr. Jonas. Mažoji — Prūsų Lietuva — 1918 metų Tilžės Akto perspektyvoje 1.11

IVAIRŲ MOKSLAI

BALEIŠYTĖ, Audra. Kelionė per višatę: šeši žingsniai, dvi taisyklės ir saulelė klauksimui 11.15
Baltijos mokslininkų leidinys 2.22

POEZIJA

ALEKSA, Gasparas. Babelės avys; Eriukas ir mergaitė 1.25
ALEKSA, Vainis. Butas antram aukšte; Žodžiai sraunamos; Aenigma? Žodžiai puodukama 9.27
ANDRIEKUS, Leonardas. Ieškau žodžio; Ten, už šviesmečių; Ant šimtmečių bangos; Draugystė su vėju; Šis pavasaris; Magnolijai 7.12
ANDRIEKUS, Leonardas. Kaip man užvert šią dieną? Už tą medžių; Pro amžinybės pravirą langą; Laivas; Per tolį; Palikimas 10.4
AUGINAS, Baly. Odė vaidilos gyvenimo upei 2.1
AUGINAS, Baly. Prisišėlimo saulei; Šventų Velykų sveikinimas bičiuliams 3.28
AUGINAS, Baly. Vainikas motinai, Atėities kūdikiai; Našaičio sakmė 5.10
AUGINAS, Baly. Arimų žvaigždės poema (1940–ųjų birželio dienoms atminti) 6.14
AUGINAS, Baly. Tamsos smiltys 11.1
BALUKONYTĖ, Onė. Sėdžiu ir čiulbu; Varnos ir žvirbliai; Trys rožės; Melstis ir melstis; Lapas po lapo 2.8
BIRGELIS, Sigitas. Romoje 8.2
BITINAITĖ, Irena. In Memoriam 12.13
BLOŽĖ, Vytautas P. Kai tavo akys spindės vakaro girių gaisras; Vėjas glosto nuo jūros 7.26
BRADŪNAS, Kazys. Sapnas apie šiaurę; Šventoji versmė; Apeigos Tautos šventėje; Partizanų baladė; Saulės apeiga; Krauju krikštyti; Kraujo rasa; Maldininkas; Baltiškoji plyta; Girių trauka; Vieninteliai namai 2.8
BRADŪNAS, Kazys. Vasario šešioliktošios Signatarui 2.15
BRAZDŽIONIS, Bernardas. Tarp visados ir niekadus; Žodis žodžiui; Atrodo; Ir taip, ir ne; Ramybės brastai; Nesukubėkime išeiti; Būties paradigmos; Su sąlyga “jeigu” 2.1
BRAZDŽIONIS, Bernardas. Iš Verdenės gyvos; Supilkim pylimą; Vilties viltingas krislas; Istoriją nešam savy; Sueikim į motiną — tautą; Ištikimybės talismanas 3.8
BRAZDŽIONIS, Bernardas. Kryžiaus grafiit; Įženk į mūsų dieną, Jėzau 5.17
BUROKAS, Marius. Vasarotojai 8.2
von DFOSTE-HUELSHOFF, Annette (vertė Alfonsas Tyruolis). Mėnulio patekėjimas; Žoleje 7.19

GAILIŪNAS-OLINIS, Donatas. Artėjimas; Sapne matau stogastulpį prie kelio; Atsisėdęs prie stalo; Su Tavim — šilumoj...; Padovanosiu švelnią mintį Tau; Žeme, kas tave skaldė; Sudegė žvakė; Patvelk į kasdienybės pilką srautą 4.5
GENYS, Kęstutis. Apsinuodiję kartą Gyvenimu; Aš ilgai Tavęs ieškojau; Kelionėje; Kas kam...; Kaip gėlėlė; Ačiū; Jau baigiasi žiema — dangus pavasarėja; Testamentas 3.22
GRAŽULIENĖ, Nijolė. Iš “Susipynusių pasaulių”. Noksta; Malda; Raudojėliai 6.14
GRAŽULIENĖ, Nijolė. Nuo pikto; Lukimas II; Uzmūryta; Šypsena; Malda 10.18
GUNTULYTĖ, Regina. Iš “Giesmės išėjusiems” 6.28
JANUŠEVICIUS, Benediktas. Miesto eskizas; Žodžiai ir plytos; Veidrodyje atpažįstu aiškės boksčius ir jūras; Laikas; Lėkėję garuoka nebutis; Jos ir jos; Sustingo rankos 3.1
JOCYS, Alfonsas. Medininkų piliis 7.5
JONAUŠKAS, Stasys. Eilėraščiai 12.27
JONYNAS, Antanas A. Kelionė į Tadmorą; Gaisras; Pokalbis 12.13
JUODVALKĖ, Eglė. 1997–ų birželis 6.21
KELERAS, Julius. Kaip vabzdys vėl laukiantis vasaros; Kas už mus? vie nuolyno šviesa; Mergaitė sėdi prie stalo, skaitydama Aistį; Apie angelus 5.10
KETURAKIS, Robertas. Sambrėška; Akmenys; Burtazodis; Drabuzis iš tamsos; Baisų — nebaisų; Kelias; Pasuntinys; Bevardžiai 1.11
KISIELIUS, Romualdas. Viltys; Lietuvos kraujas; Tautos veidas; Nusivylimas; Vizija; Ratas 3.15
KLIMAITĖ-ŠIMOLIŪNIENĖ, Stasė. Pabirio žodžiai 5.3
MAIRONIS. Nepriklausomybė atgavus 3.8
MARCINKEVIČIUS, Justinas. Dainos parafrazė 7.26
MARČENAS, Aidas. Sūnau sugrįžimas 7.26
MAŽVYDAS, Martynas. Iš Advento ir Kaledų “Gesmes chriksconiskas” 12.20
MEKAS, Jonas. Iš “Semeniškių idilių”. Devintoji idilė; Iš “Reminiscensijų” 7.5
MILKOVAITIS, Karolis. Koks dangus barstus; Tyvulioja žaliame rytu; Saulėtekio upės; Lietus; Ji baltiniu tekėjo; Linas rankšluostį paklojo; Kvatojai rytas 12.6
NAZARAITE, Edita. Į Didžiosios Mėnėsienės tarpekį; Rūdesiai ant skardinio stogo; Virtinėj į kalvas lipa; Girtas kelias siūbuoja tarp kalvų; Rūdių lietus lyti; Porcelianinių obuolių duženos žiba; Suleidėjusioms mintims; Dygus kaip kaktusai 11.29
PLATELIS, Kornelijus. Dviese apsiaustame mieste 12.13
PRIKOCKYTĖ-STANIŠKIENĖ, Dalia. Dainava 1997 liepa — Ateitininkų sendraugių stovykla 9.20
PUISYTĖ, Aldona Elena. Smurto amžiaus kely De profundis 7.26
PUNISKAITE, Pima. Žvaigždžių tiltai 11.15
RADAUSKAS, Henrikas (1910–1970). Dainos gimimas; Kornelijai; Žodis; Fleita; Elegija; Vasaros nakties sapnas; Trys elutės 5.24
RASŪNAS. Aš nežinau, ar gerai; Ką man reiškia, Dangau? Po komunių; Ant kalnų — aidas 1.18
RICHARDAS. Spalvingas — kaip upėtakis kalnų vandenį 10.11
RILKE, Rainer Maria (1875–1926). Vertė Alfonsas Tyruolis. Iš “Eilėraščių naktį” 1.4
SADŪNAITE, Danguolė. Šiltas pavasario lietus; Šiaura upė; Ieva; Anksti dar 5.31
SKYRELIS, Albertas. Lietuviški rubajantai; Epigramos 11.8
STANIŠKIENĖ, Dalia. Vaikystės pasaka; Alyvoms žydint Vilniui; Vidudienio malda 10.18
STRIELKŪNAS, Jonas. Lietuva 3.22
ŠILEIKA, Rikardas. Už pusšimčio žingsnių vėl 8.2
ŠIMKUTĖ, Lidija. Žiūrėkim į ženklus; Nakties akys 7.26
ŠLAITAS, Vladas. Ant saulegrąžos vamzdžio; Užburto mėnesienoj; Ilgesio kioskai; Taip turi būt; Nuo stogo; Saulės šešėlis; Prisiminimai 6.7
TAGORE, Rabindranath (1861 – 1941).

(Vertė Alfonsas Tyruolis). Iš “Vaisių rinkimo” 11.22
TRANSTROEMER, Tom. Romėniškos arkos (vertė Zita Mažeikaite); Cyrie (vertė Marcelijus Martinaitis) 8.2
TYRUOLIS, Alfonsas. Jubiliatui Bernardui Brazdionui; Gimimo diena; Netekties kelyje; Prisišėlimo detalė; Grįžtančio pavasario idilė; Šią valandą; Kategorijos 2.22
VAICIŪNAITĖ, Judita. Vytis; Varpas; Basanavičiui ir kitiems; Švelnūs pietryčių vėjai 2.15
VALIONIS, Artūras. Pabuciavimas. Būrimo fragmentas 12.13
VERBA, Algirdas. Orkestro duobė; Uteletis lietus; Savo šermenys; Eglė, žalči karalienė; Ryšuliai, ryšuliai, ryšuliai 1.25
VEŠČIŪNAITĖ, Aldona. Laikas klausytis pasakojimų; Visa apylinkė gieda medžiais; Akys švyti žuvies sidabras; Le jeu d'eau de la Villa d'Este (Liszt) 4.19
VISVYDAS, Pranas. Paupio vaikai; Neryttingi eilėraščiai 4.12
VISVYDAS, Pranas. Bet jau kitoks ruduo; Ilgame gyvenime; Sugrįžimas; Eijimas; Spalva tamsios šalies 10.25

MUZIKA, KONCERTAI

AUGAITYTĖ, Juozė. Devynios dešimtys pavasarių 1.4
GHEDGAUDAITĖ, Dijana. Aš saulės paleistas, pasiekiu saulę... Mintys po “Requiem” premjerinės perklausos Čikagoje 4.5
GHEDGAUDAITĖ, Dijana. Geltonos gėlės klasės draugui 4.19
GHEDGAUDAITĖ, Dijana. “Linksminkimės, linksminkimės...” Apmąstymai po Vytauto Kernagio koncerto Čikagoje 11.15
JANKUTĖ, Nijolė. Šypsenos ir šypsenėlės — deimantai ir deimantukai “Saulutės” koncerte 5.31
JANUŠAITIS, Jurgis. Dainavimas — mano sveikata ir mano gyvenimo džiaugsmas; Juozė Kristolaitytė-Daugėlienė 12.6
JUODELIS, Bronius. “Dainų dainelės” Čikagos Jaunimo centre 3.15
JOHNS, Gilbert R. Arnoldas Voketaitis ir Maza Rubackytė per Čikagos WFMT 1.25
Kauno operos primadona — Sabina Martinaitytė 4.5
KONČIUS, Juozas. Kai su pavasariu grįžta Čikagon ir Lietuvių operos premjera 3.28
LAPKUS, Danas. Vilniaus Styginių kvarteto gastrolių Čikagoje 5.10
LENKTAITIS, Jonas P. Per grumtus ir gruodą — prie rampos šviesos. Solistės Juozės Augaitės karjeros kelionės pradžia 11.1, 11.8, 11.22, 11.29, 12.6
NARIENĖ, Gintra. Apie išeivijos muzikinį gyvenimą 5.34
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Veronikos dainos 5.3
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Spektaklis buvo puikus... 5.24
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Lietuviškas džiazas 11.8
Penkiasdešimt metų muzikos keliu. Pasikalbėjimas su pianistu Andriumi Kuprevičium 6.7
REMIENĖ, Marija. Kur gilia žaliuoja... Lietuviškų dainų ir operėlių arijų koncertų belaukiant 9.20
REMIENĖ, Marija. “Margučio II” koncertui artėjant 10.4
Roko Zubovo koncertas New York'e 2.1
SLIŽYS, Stasys. Čiudakovos fondas Lietuvoje 5.24
SURGAILIENĖ, Irena V. Vilniaus Styginių kvarteto ir pianisto Roko Zubovo koncertas 5.24
SURGAILIENĖ, Irena V. Pokalbis su soliste Sabina Martinaityte 11.1
ŠIMUTIS, Leonardas J. “Exultate” 5.17
ŠLUTIENĖ, Pranė. Trijų menininkų iš Lietuvos koncerto Čikagoje belaukiant 1.25
ŠLUTIENĖ, Pranė. Atbanguoja “Nemunas” 6.28
ŠLUTIENĖ, Pranė. Pokalbis su “Armonikos” vadovu Stasiu Liupkevičium 10.4
ŠLUTIENĖ, Pranė. Atpindulioja “Saulė” 10.11
VASAITIS, Alvydas. Andriaus Žlabio koncertas Čikagoje 9.27
VENCLAUSKIENĖ, Loretta. Čikagos Lietuvių operos “Martha” 5.3
VENCLAUSKIENĖ, Loretta. Rimta profesinė paraška: Lijanos Gimpotaitės koncertas 11.15
ZDANAVIČIŪTĖ, Ramunė ir LAPAS, Raimundas Marius. Pramūši debesis, rasi dangų. Romo Lileikio ir Kipro Mašalausko “Requiem” 3.15
ŽYGAS, Juozas. “Dainavos” ansamblio dovana Jaunimo centrui 2.22
ŽYGAS, Juozas. Cleveland'o “Exultate” atvyksta į Čikagą 4.19

MENAS, KINEMATOGRAFIJA

Algimanto Kezio ir Zino Kazėno parodos 2.1, 2.8
GINTILIENĖ, Irena. Jauno menininko paroda Čiurlionio galerijoje 5.24
JANKUS, Jurgis. Laikas iš Michigan. Žvilgsnis į Taurus miniatūras 2.8
JANKEVIČIŪTĖ, Giedrė. Lietuviškai knygai — 450. Tarptautinis ekslibrisų konkursas 5.3
JAŠKONIENĖ, Eglė. 26-oji kasmetinė Lietuvių fotografijos paroda Čikagoje 11.1
JELIONIENĖ, Sofija. Susitikimai. Dantutės Turlaitės paroda 7.19
JURKUS, Paulius. Antano Lipskio paroda Juno Beach 2.22
KAZĖNAS, Zinas. Giedrės Žumbakienės “Ramybės ieškojimai” 10.18
KEZYS, Algimantas. Genovaitės Skrabulienės jausmų, spalvų ir siužeto trio 10.18
KEZYS, Algimantas. Magdalenos Birutės Stankūnienės batika 10.25
KEZYS, Algimantas. Chaoso ir tvarkingumo apraiškos Aušrinės Marcinkevičienės kuryboje 10.25
KORSAKAITĖ, Ingrida. Knygos menui atsidavęs Alfonsas Žvilis 6.7
KORSAKAITĖ, Ingrida. Žydincios žemės dukra. Magdalenos Birutės Stankūnienės paroda 10.18
KORSAKAITĖ, Ingrida. Netekties vaizduojamas Romas Viešulius 11.22
LAPKUS, Danas. Modernios tekstilės paroda iš Korėjos Balzako Lietuvių kultūros muziejuje 5.10
LUKOŠIŪNIENĖ, Laimė Gabrielė. Dailininkas Joris Čiurlionis ir jo kūrba 6.14
MATRANGA, Viktorija. Ramybės ieškojimai. Giedrės Žumbakienės monotipai 6.7
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Antano Kmieliausko menas 5.17
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Filmų menininkui Jonui Mekui — Paolo Pasolini premija 5.24
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Lietuvos kino kryžkelės 6.28
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Elenos Urbaitės skulptūrų paroda Vilniuje 7.11
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Lietuviškas tylusis modernizmas 10.4
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Jis fotografavo Lietuvą — Vytautas Augustinas 11.29
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Tylos menas 12.6
PAULIKIENĖ, Eglė. Margučių paroda 3.28
Penkių dailininkų paroda: Taurus Būblys, Rasa Janušaitytė-Skvrblinė, Nomedas Grumadaitė, Dovilė Pareikaitė, Margarita Ona Čepukienė 4.12
Skulptorės Elenos Urbaitės paroda Lietuvoje 1.4
SUBAČIENĖ, Giedrė. Šarūno Barto koridorius Algimanto Kezio Galerijoje 10.25
Tapybiškas pajūrio išgyvenimas. Ilonos Avizienytės-Peterienės paroda 3.8
TJŪNĖLIENĖ, Indrė. Lietuvos vaikų su negalia paroda — “Kas mane džiugina” 3.28
TJŪNĖLIENĖ, Indrė. Jadvygės Pentylėnės parodą atidarant 3.28
UDRIENĖ, Janina. Danguolė Jurgutienė Detroito Meno institute 2.15
U.J. Nijolės Banienės kūrba 9.20
VISGIRDA, Rimas. Eugenijaus (Augio) Čibinsko vaizdinga keramika 6.7
VISVYDAS, Pranas. Ilonos Peterienės sekmadieniška paroda Kalifornijoje 4.5
VISVYDAS, Pranas. Jurgis Šapkus “Vizijų” parodoje 6.21
VISVYDAS, Pranas. Dangiskieji kjojantai. Yone Young (Kvietytė) paroda 10.4
Zino Kazėno tapybos paroda 1.18
ZOVINIENĖ, Danutė. Genovaitės Skrabulienės tapyba Čikagoje 9.27
ŽYGAS, Juozas. Magdalenos Birutės Stankūnienės sėkminga meno paroda 11.8

TEATRAS

MARCINKEVIČIŪTĖ, Ramunė. Ištra-

kos iš pokalbio su Eimuntu Nekrošium “Hamlet” išvakarėse 6.21, 6.28
MAŽELIS, Petras. Los Angeles Dramos sambūris teatrų festivaliuose Lietuvoje 8.2
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Naujas almanachas “Teatras” 5.31
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. “Mažoji teatro” atradimai 6.7
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Naujasis “Hamletas” Vilniaus dramose teatre 6.21
SUMSKAS, Darius. “Persilauzimas” kruvinų kųjų fone 1.25
VISVYDAS, Pranas. Iš dangaus nusileidęs Vaidzantas 2.15
VISVYDAS, Pranas. Pocahontas ir lietuvaite 6.14
VISVYDAS, Pranas. Butelių vaidmuo komedijoje 12.6

BELETRISTIKA

AUGINAS, Baly. Nuosirdžių linkėjimų sukury 1.18
DIRGĖLA, Petras. Arklys nieko nepasakė 4.12
MELNIKAS, Petras. Grįžimas į save 6.21
SAJA, Kazys. Aitvaras 9.27
ŠVABAITĖ, Julija. Le — Sabre 5.3
VOLERTAS, Vytautas. Kaip iš tikrųjų buvo 7.19
VOLERTAS, Vytautas. Abstrakcija 2.15

KNYGŲ RECENZIJOS

ALĖ RŪTA. Gyvenimas — pareiga. Balo Raugo Tėvynės laurai 5.17
BRAZDŽIONIS, Bernardas. Iš nakties į rytą. Juozo Kojelio atsiminimai 2.1
GIMBUTAS, Jurgis. Suvalkiškos Sintautai 2.8
GIMBUTAS, Jurgis. Nuostabioji Pavadinė 3.15
GIMBUTAS, Jurgis. Varniai — senoji vyskupijos sostinė 6.7
GIMBUTAS, Jurgis. Pietryčių Lietuvos kaimai 7.12
GIMBUTAS, Jurgis. Nauji etnografo Vacio Miliaus darbai 9.20
GIMBUTAS, Jurgis. Didelių užmojų graži pradžia: Kultūros paminklų enciklopedija, Rytų Lietuva, I tomas; Lietuvos sakralinės dailės katalogas, I tomas 10.25
GIMBUTAS, Jurgis. Seda ir Jurbarkas 12.20
GIRDŽIAUSKAS, Vytautas. Gerosios naujienos dvasia. Bernardo Brazdionio Šiapus ir anapus mūsų laiko 3.1
GIRDŽIAUSKAS, Vytautas. Dramaturgo išdaigos. Kosto Ostrausko Kailiaus mirtis 4.5
GIRDŽIAUSKAS, Vytautas. Tu esi senas ir grįžantis mūras. Vlodo Šlaito Saulė ant šilgavio 6.7
GRUNSKIS, Eugenijus. Lietuvių gyvenimas ir mirtis Komijos lageriuose. Algirdo Serėno Vorkutos mirties lageriai 10.25
JONYNAS, Vytautas A. Knyga apie beveik užmirštą aušrininką. Domo Kauno Tautinio algimanto spaudos kūrėjas Jurgis Mikšas 4.19
JONYNAS, Vytautas A. Metmenys Mažosios Lietuvos praečiai pažint. Martyno Gelzinio Mūsų gimtinė Mažoji Lietuva 6.21
JONYNAS, Vytautas A. Knyga apie žemę ir dangų. Kazio Bradūno eilėraščių rinkinys 7.19
JONYNAS, Vytautas A. Senosios mūsų raštijos istorija. Domo Kauno Mažosios Lietuvos knyga 10.18
KLIMAS, Antanas. Vėl pripiltas naujas lietuvių kalbos turtų aruodas. Lietuvių kalbos žodynas XVII 7.26
LANDSBERGIS, Algirdas. Venclovos knyga apie epochinį lenkų poetą ir jo pasaulį Aleksander Watt: Life and Art of an Iconoclast 4.12
LAPKUS, Danas. Retų knygų skyrius Balzako Lietuvių kultūros muziejuje 6.21
MELNIKAS, Petras. Tarpukario jausmų atspalvių romanas: Liudo Dovydeno Broliai Domeikos 2.22
MELNIKAS, Petras. Knyga apie Atgimimą. Judith B. Sedaitis, V. Stanley Vardys: Lithuania. The Rebel Nation 6.28
MEŠKAUSKAS, Juozas. Prelato Lado Tulabos atsiminimai Nuo Dusios iki Tiberio 9.27
NARUTIS, Pilypas. Japonų requiem Sovietų aukoms Lietuvoje. Sachito Hatana knyga Lietuva — kaip mažoji valstybė išlaikė? 3.1
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas. Naujas lietuvių rašytojų sąvadas 1.11
NAUJOKAITIS, Algimantas Antanas.

Tokios parodos dar nebuvo

(Atkelta iš 3 psl.)

Nustebina, kad ši galerija patraukė kone gausiausiai lankytojų ir kuo geriausio žiniasklaidos įvertinimo. “Jutempus” su-kondensavo savo salėje esamąjį laiką ir pareiškė, ko galima tikėtis ateityje. Tad jiems — dešimt balų ir pirmą galerijų dvyliktuką vieta, — konstatavo menotyrininkė Aldona Dapkutė savitraštyje 7 meno dienos.
Prisiminus, kad pernai tame pat Šiuolaikinio meno centre iš Vokietijos atkeliavusi didelė paroda “Jurgis Mačiūnas. Fluxus menas — pokštas” meno kritikų ir žiūrovų buvo pripažinta geriausia 1996 metų paroda, galima tvirtinti, kad alternatyvus menas, Fluxus tradicija, atgyja ir turi vis daugiau pasekėjų Mačiūno tėvynėje — Lietuvoje.
Beje, dar viena parodos “Lietuvos dailė '97 /Galerijos pristato” naujovė. Tai, pasak Šiuolaikinio meno centro direktoriaus Kestučio Kuizino, — žingsnis link meno rinkos, galerijų mugės. Juk galerijos pradeda užsiminti ir dailininkų darbų pardavimu, ryšiais su kolekcininkais, nors, menotyrininkės E. Luby-tės nuomone, Lietuvoje dar nėra tikrosios meno rinkos. Vis dėlto ta pati “Jutempus” galerija parodos metu geriausiai išlaikė mugės tradiciją: čia pat, parodos salėje, buvo galima nusipirkti eksponatus. Pavyzdžiui, M. Navako akiniai buvo pardu-dami už kelis litus, o G. Urbono švarkas ar E. Janso kombinezinas — už kelis šimtus.
Paroda veikė visą mėnesį — iki spalio 4 dienos.

Nauja Algirdo Gustaičio knyga Lietuva kaip sapnas 11.1
SLAVENIENĖ, Gražina. Rytprūsiai našliai po karo Lietuvos kaimuose. Silvijos Paleckienės Sugriautų namų vaičiai: žmonės ir likimai 10.4
SURGAILIENĖ, Irena V. Juozo Grūšio-Žilvinio “Paminklas” monstrui 6.14
TEREŠKINAS, Artūras. Fragmentai apie fragmentus fragmentiškai. Algimanto Kezio Cityscapes II: Untitled Impressions 1.18
TEREŠKINAS, Artūras. Apie moters reikšmę ir įvaizdžius. Algimanto Kezio Moteris 11.22
VISVYDAS, Pranas. Jono Meko poemų dvikalbė knyga There is no Ithaca 7.5

Trumpi aptarimai

Algirdo Gustaičio Velnio sala, Am-zonės upė ir Brazilija 4.12
I.V.S. Poezijos almanachas Atrakintos širdys 1.4
I.V.S. Romualdo Kisieliaus Žaidėdos kaimas 1.4
I.V.S. Nijolės Gražulienės ir Algimanto Kezio Susipynę pasauliai 6.14
KLIMAS, Antanas. Kalbininko Andri-aus Ašmanto žinkiniai Raštai 10.25
MELNIKAS, Petras. Ar tai vis nauja proza? Ričardo Gavelio Paskutinioji žemės žmonių karta 4.12

KULTŪRINĖ VEIKLA

AMBROZAITIS, dr. Kazys. Ar jau pas-kutinis Mokslo ir kūrybos simpoziumas? 7.26
Ateities savaitgalis 10.18, 10.25
Atidaryta “Vasario 16-osios” paroda Internet'e 3.1
Atidarytas Britų Tarybos švietimo cen-tras 11.15
AUGŪNIENĖ, Dalia. Jono Šalnos kny-gos sutikvėse Floridoje 6.28
BAUŽYS, Juozas. Knyga prie 21-ojo amžiaus slenkstio 5.10
BAUŽYS, Juozas. 41-oji LFB studijų savaitė “Dainavoje” 5.24
BAUŽYS, Juozas. Lietuva 21-ojo amžiaus išvakarėse. Svarstymai ant Nemuno kranto Jurbarko 9.20
BAUŽYS, Juozas. 41-oji lietuviškų stu-dijų savaitė Dainavoje 9.27
GUSTAITIS, Algirdas. Kalifornijoje švasta Martyno Mažvydo “Katekiz-mo” sukaktis 11.15
(Nukelta į 2 psl.)